

ประสิทธิผลในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบล
ในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ *

Effectiveness of Taxation in Sansai Subdistrict
Municipalities, Chiang Mai Province

ณัฐดนัย นันตา และสุริยจรัส เตชะตันมินสกุล
Nutdanai Nunta and Suriyajaras Techatunminasakul
วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
School of Administrative Studies, Maejo University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Teyuio-23@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาประสิทธิผลในการจัดเก็บภาษี 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการจัดเก็บภาษี และ 3) ศึกษาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิผลในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) เจ้าหน้าที่งานจัดเก็บภาษี 2) สมาชิกสภาท้องถิ่น และ 3) ประชาชนที่ชำระภาษี เขตเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.48) เรียงลำดับตามระดับความคิดเห็นเฉลี่ย ได้แก่ สามารถจัดเก็บภาษีได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนด ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.66) ค่าใช้จ่ายในการจ้างพนักงานในการจัดเก็บภาษีมีความคุ้มค่ากับรายได้ที่จัดเก็บภาษี ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = 0.58) หน่วยงานของ

* ได้รับความเห็นชอบ: 26 กันยายน 2564; แก้ไขบทความ: 1 พฤศจิกายน 2564; ตีพิมพ์: 2 พฤศจิกายน 2564

ท่านมีลูกหนี้ที่ค้างชำระภาษีน้อยลง ($\bar{x} = 4.03$, S.D. = 0.57) และจัดเก็บภาษีแต่ละประเภทได้ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ($\bar{x} = 3.97$, S.D. = 0.59) ตามลำดับ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เรียงลำดับปัจจัยอิทธิพลเชิงสาเหตุจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการยึดหลักการภาษี และด้านนโยบายภาษี โดยมีอิทธิพลเชิงสาเหตุเท่ากับ 0.268 และ 0.226 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ คือ 1) ด้านการยึดหลักการภาษี คือ เทศบาลจัดเก็บภาษีในอัตราที่เป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ และหลักความแน่นอน เทศบาลได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บที่รัดกุมและแน่นอน อาทิเช่น มีการแจ้งเตือนผู้เสียภาษี มีช่วงเวลาที่ต้องชำระที่ชัดเจน การระบุช่องทาง หรือ สถานที่ต้องไปชำระชัดเจน มีการระบุอัตราภาษีที่ต้องชำระชัดเจน มีการระบุโทษที่จะได้รับหากหลีกเลี่ยง หรือ เสียภาษีล่าช้ากว่ากำหนด เป็นต้น 2) ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บภาษี คือ การยกระดับงานการจัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพด้วยการพัฒนาและเตรียมในเรื่องของความพร้อมของอุปกรณ์เทคโนโลยี รวมถึงการให้มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บภาษีต่อเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษีอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ; การจัดเก็บภาษี

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the effectiveness of taxation, 2) to study the factors affecting the effectiveness of taxation, and 3) to study the guidelines to increase the effectiveness of taxation in Sansai Subdistrict Municipalities, Chiang Mai Province. Samples in the study consisted of 1) tax collector, 2) local council member and 3) people who pay taxes in Sansai Subdistrict Municipalities, Chiang Mai Province. By using questionnaires as a research tool. The descriptive statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and Multiple Regression Analysis.

The results showed that 1) the effectiveness of taxation; Overall, the opinion level was at a high level ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = 0.48). Sorted by average opinion level, i.e., tax could be collected within a specified period of time ($\bar{x} = 4.16$, S.D. = 0.66). The cost of hiring staff for taxation is worth the income taxed ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = 0.58). Your organization has fewer debtors who owe taxes ($\bar{x} = 4.03$, S.D. = 0.57) and each type of tax collection met the set goals ($\bar{x} = 3.97$, S.D. = 0.59). 2) Factors affecting the effectiveness of taxation in Sansai Subdistrict Municipalities, Chiang Mai Province. The causal influence factors were arranged in descending order, namely tax adherence and tax policy with the causal influence was 0.268 and 0.226, respectively.

Suggestions, guidelines to increase the effectiveness of taxation in Sansai Subdistrict Municipalities, Chiang Mai Province. Are 1) in terms of tax adherence, the municipality collects taxes at a fair rate without discrimination. And the principle of certainty the municipality has established strict rules and procedures for collection, such as alerting taxpayers. There is a clear payment period. Clearly specifying channels or places to be paid the tax rate to be paid is clearly stated. Penalties that will be received if avoiding or paying taxes late, etc. 2) The information technology system for tax collection is to enhance the efficiency of tax collection work. With the development and preparation of the availability of technological equipment including knowledge of information technology in tax collection to the tax collection officials continuously

Keywords: effectiveness; taxation

1. บทนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยการปกครองที่เกิดตามหลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ซึ่งมีความเป็นอิสระ (Autonomy) ในการปกครองตนเอง โดยสิ่งที่สามารถสะท้อนระดับของการกระจายอำนาจและความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่ามีอยู่ มากน้อยเพียงใด สามารถพิจารณาได้จากการให้อำนาจหน้าที่แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ การแทรกแซงหรือกำกับดูแลของส่วนกลาง กล่าวคือ หากอำนาจหน้าที่ในการจัดทำภารกิจของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอยู่กว้างขวาง ย่อมสะท้อนถึงระดับการกระจายอำนาจที่มีอยู่สูง และหากส่วนกลางเข้ามาแทรกแซงหรือกำกับดูแลอยู่น้อย ก็สามารถสะท้อนถึงความเป็นอิสระ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่สูง เป็นต้น (ณัฐพล ใจจริง และ กฤษณ์ วงศ์วิเศษธร, ม.ป.ป.)

เทศบาลตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด จัดตั้งมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดและมีจำนวนราษฎรไม่ น้อยกว่า 5,000 คน โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อดูแลทุกข์สุขและให้บริการประชาชนในหมู่บ้าน ตำบล แทนรัฐบาลกลาง มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการ พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งมีงบประมาณและพนักงานเจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบล รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย พ.ศ. 2540 ถือเป็นรัฐธรรมนูญที่มีความสำคัญกับการกระจายอำนาจ ที่ปรากฏในมาตรา 78 ซึ่งปรากฏอยู่ในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ โดยมีใจความสำคัญ คือ การกำหนดให้รัฐ ต้องมีการกระจายอำนาจทางปกครองไปให้ท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน และแบ่งเบาภาระส่วนกลางได้มากขึ้น รวมทั้งยังให้อำนาจแก่ประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วม ในการปกครองอีกด้วย อย่างไรก็ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้บัญญัติเรื่อง การปกครองท้องถิ่นไว้ในหมวด 9 ตั้งแต่มาตรา 282 – 290 รวม 11 มาตรา (วุฒิสาร ตันไชย, 2562) มีการกล่าวถึงเรื่องภารกิจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 2 ลักษณะด้วยกัน คือ ประการแรก บัญญัติเรื่องอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้โดยตรงว่ามีเรื่องใดบ้าง รัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่รวม 7 เรื่อง เช่น การ บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น ประการที่สอง บัญญัติถึงกลไกในการสร้างองค์กรขึ้นเพื่อให้องค์กร ดังกล่าวนี้นี้ทำหน้าที่กำหนดอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลไกที่รัฐธรรมนูญได้สร้างขึ้น

ได้แก่ การกำหนดให้มีการตรากฎหมายแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ซึ่งจะต้องมีสาระสำคัญ คือ จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่งเพื่อทำหน้าที่กำหนดอำนาจหน้าที่และจัดสรรภาษีอากรระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และในระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง นอกจากนั้นคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นนี้ จะต้องพิจารณาเรื่องดังกล่าวทุก ๆ 5 ปี ทั้งนี้ การพิจารณาจะต้องคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสำคัญ ซึ่งเท่ากับว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้รับอำนาจหน้าที่และภาษีอากรเพิ่มขึ้นทุก ๆ 5 ปี (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2540)

รัฐธรรมนูญเกือบทุกฉบับมักมีบัญญัติให้ประชาชนมีหน้าที่ต้องเสียภาษีอากรตามกฎหมายบัญญัติในการบัญญัติกฎหมายภาษีอากรที่ตินั้น มีหลักการบางประการที่ควรคำนึงถึงเพื่อประชาชนมีความสนใจในการเสียภาษีอากรและให้กฎหมายดังกล่าวใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาษีอากรที่ดีมีลักษณะดังนี้มีความเป็นธรรม ประชาชนควรมีหน้าที่เสียภาษีอากรให้แก่รัฐบาล โดยพิจารณาถึงความสามารถในการเสียภาษีอากรของประชาชนแต่ละคนประกอบกับการพิจารณาถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนแต่ละคนได้รับเนื่องจากการดูแลคุ้มครองของรัฐบาล มีความแน่นอนและชัดเจน ประชาชนสามารถเข้าใจความหมายได้โดยง่าย และเป็นการป้องกันมิให้เจ้าพนักงานใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ มีความสะดวก วิธีการกำหนดเวลาในการเสียภาษีอากรควรต้องคำนึงถึง ความสะดวกของผู้เสียภาษีอากร มีประสิทธิภาพ ประหยัดรายจ่ายผู้จัดเก็บและผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรทำให้จัดเก็บภาษีอากรได้มากโดยมีค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บน้อยที่สุด มีความเป็นกลางทางเศรษฐกิจ พยายามไม่ให้เกิดการเก็บภาษีอากรมีผลกระทบ ต่อการทำงานของกลไกตลาดหรือมีผลกระทบน้อยที่สุดและมีความยืดหยุ่น สามารถปรับปรุงเพิ่มหรือลดจำนวนภาษีอากรให้เหมาะสมสถานการณ์ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว (กรมสรรพากร, 2562)

จากการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่นเป็นรายได้หลักของเงินงบประมาณมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการนำไปจัดบริการสาธารณะให้กับประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น พร้อมทั้งมีความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิต เทศบาลตำบลในอำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีการพัฒนาระบบการจัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพการพัฒนาประสิทธิภาพจากข้อมูลจำนวนการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลในอำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ จากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ปี 2562 มีรายได้เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 0.10 และในปี 2563 มีรายได้เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 0.014 แสดงว่าการจัดเก็บภาษีมีจำนวนเพิ่มขึ้น แต่เป็นจำนวนที่เพิ่มขึ้นไม่มาก (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2563) และข้อมูลจำนวน

ค่าปรับในการจัดเก็บภาษีของ ปี 2563 ซึ่งมีจำนวนค่าปรับลดลงจากปี 2562 ถึง 64.09% (เทศบาลสันทรายหลวง, 2563) แสดงให้เห็นว่าเทศบาลในตำบลสันทราย ได้ดำเนินการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษามีความสนใจ ศึกษาประสิทธิผลในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ และปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผลการศึกษานำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขและหาแนวทางพัฒนาระบบการบริหารการจัดเก็บภาษีเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อท้องถิ่น และใช้เป็นข้อมูลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอื่น ๆ สามารถนำไปปรับใช้ประกอบการวางแผนและพัฒนาระบบการจัดเก็บภาษีกำหนดนโยบายต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อหาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิผลในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. การรวบรวมข้อมูล

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 421 ชุด โดยผู้วิจัยทำแบบสอบถามและขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องการจัดเก็บภาษี จำนวน 75 ชุด สมาชิกสภาท้องถิ่นของเทศบาล จำนวน 24 ชุด และประชาชนผู้เสียภาษี จำนวน 322 ชุด เขตเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลปัจจัย และประสิทธิผลในการจัดเก็บภาษีที่จะนำไปสู่แนวทางการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิผลของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ต่อไป

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น รายงานการวิจัยเอกสารทางวิชาการ บทความที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนฐานข้อมูลออนไลน์จากอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบและคำถามในการวิจัยที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ระดับคะแนน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน เพื่อศึกษาปัจจัยการจัดเก็บภาษีส่งผลต่อประสิทธิภาพในการ จัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานจึงใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เป็นวิธีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Independent Variable) กับตัวแปรตาม (Dependent Variable) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลหรือส่งผลต่อตัวแปรตาม (กัลยา วาณิชยบัญชา, 2557) แล้วนำมาวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทรายจังหวัดเชียงใหม่ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

4. สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม รวมจำนวนทั้งสิ้น 421 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 50.36 และเป็นเพศหญิง คิดเป็น ร้อยละ 49.64 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.61 มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 71.02 และสถานภาพตัวแทนผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นประชาชนที่ชำระภาษีคิดเป็นร้อยละ 78.62

2. ผลการศึกษาปัจจัยการจัดเก็บภาษี ของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นปัจจัยการจัดเก็บภาษี ของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ปัจจัยการจัดเก็บภาษี	(n=421)		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านนโยบายภาษี	4.07	0.44	มาก
2. ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บภาษี	4.11	0.47	มาก
3. ด้านการยึดหลักการภาษี	4.13	0.41	มาก
4. ด้านการสื่อสารองค์กร/การประชาสัมพันธ์	4.09	0.47	มาก
5. ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่	4.07	0.48	มาก
รวม	4.09	0.37	มาก

จากตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นปัจจัยการจัดเก็บภาษี ของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.09 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการยึดหลักการภาษี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.13 รองลงมา คือ ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บภาษี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.11 ด้านการสื่อสารองค์กร/การประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.09 และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านนโยบายภาษีและด้านเจ้าหน้าที่การปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.07 ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาประสิทธิผลการจัดเก็บภาษี ของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประสิทธิผลการจัดเก็บภาษี ของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ประสิทธิผลในการจัดเก็บภาษี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. สามารถจัดเก็บภาษีได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนด	4.27	0.44	มากที่สุด
2. หน่วยงานของท่านมีลูกหนี้ที่ค้างชำระภาษีน้อยลง	4.11	0.49	มาก
3. จัดเก็บภาษีแต่ละประเภทได้ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	4.17	0.38	มาก
4. ค่าใช้จ่ายในการจ้างพนักงานในการจัดเก็บภาษีมีความคุ้มค่ากับรายได้ที่จัดเก็บภาษี	4.24	0.43	มากที่สุด
รวม	4.20	0.36	มาก

จากตารางที่ 2 ประสิทธิผลในการจัดเก็บภาษี ของเทศบาลตำบล ในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.20 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ สามารถจัดเก็บภาษีได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.27 รองลงมา คือ ค่าใช้จ่ายในการจ้างพนักงานในการจัดเก็บภาษีมีความคุ้มค่ากับรายได้ที่จัดเก็บภาษี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.24 หน่วยงานของท่านมีลูกหนี้ที่ค้างชำระภาษีน้อยลง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.17 และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ จัดเก็บภาษีแต่ละประเภทได้ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.11 ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีรายละเอียดดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

คุณภาพการให้บริการ	B	SE	β (Std.)	t	P-value
ค่าคงที่ (Constant)	1.713	0.188		9.096	0.000
1. ด้านนโยบายภาษี (X1)	0.209	0.068	0.226	3.084	0.002**
2. ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บภาษี (X2)	0.005	0.064	0.006	0.080	0.936
3. ด้านการยึดหลักการภาษี (X3)	0.266	0.061	0.268	4.339	0.000**
4. ด้านการสื่อสารองค์กร/การประชาสัมพันธ์ (X4)	0.058	0.048	0.067	1.219	0.223
5. ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (X5)	0.065	0.049	0.076	1.339	0.181
R = 0.549 R ² = 0.302 Adjusted R = 0.293 SE = 0.343 F = 35.874					

* $P < 0.05$, ** $P < 0.01$

จากตารางที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ตัวแปรต้นที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มากที่สุด คือ ด้านการยึดหลักการภาษี (X3) ($\beta = 0.268$, $P = 0.000$) รองลงมาคือ ด้านนโยบายภาษี (X1) ($\beta = 0.226$, $P = 0.002$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในขณะที่ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บภาษี (X2) ($\beta = 0.006$, $P = 0.936$) ด้านการสื่อสารองค์กร/การประชาสัมพันธ์ (X4) ($\beta = 0.067$, $P = 0.223$) และ ด้านการ

ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (X5) ($\beta = 0.076$, $P = 0.181$) ไม่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวแปรต้นที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ด้านการยึดหลักการภาษี (X3) และ ด้านนโยบายภาษี (X1) ทั้ง 2 ตัวแปรมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยหรืออำนาจการพยากรณ์ $R^2 = 0.302$ หมายความว่า ด้านการยึดหลักการภาษี และด้านนโยบายภาษี มีผลต่อประสิทธิผลในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ร้อยละ 30.20

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยสำคัญในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ คือ ด้านการยึดหลักการภาษี ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บภาษี ด้านการสื่อสารองค์กร/การประชาสัมพันธ์ และ ด้านนโยบายภาษี และด้านเจ้าหน้าที่การปฏิบัติงาน สอดคล้องกับการศึกษาของ วาสนา เมธาวรากุล (2559) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่นของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิงอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่น มีดังนี้คือ 1) ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีบำรุงท้องถิ่นของผู้เสียภาษี 2) ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์และการสื่อสาร 3) ปัจจัยด้านเอกสารการยื่นแบบภาษีบำรุงท้องถิ่น 4) ปัจจัยด้านการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่น และ 5) ปัจจัยเรื่องความต่อเนื่องของนโยบายการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่น และสอดคล้องกับการศึกษาของ เชาวินทร์ กองผา (2560) ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขวาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการจัดเก็บภาษีย่อยได้ คือ นำแบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากขึ้น ปัจจัยด้านเอกสารการยื่นแบบภาษีบำรุงท้องถิ่น เพื่อลดขั้นตอนหรือระยะเวลาในการมาเสียภาษีของประชาชนเพื่อสร้างความสะดวกสบายและความรวดเร็วในการยื่นแบบภาษี ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ คือ จัดตั้งงบประมาณให้เพียงพอในการประชาสัมพันธ์ให้เพียงพอในแต่ละปีงบประมาณ

2. ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ คือ ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีที่สามารถจัดเก็บภาษีได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนด ค่าใช้จ่ายในการจ้างพนักงานในการจัดเก็บภาษีมีความคุ้มค่ากับรายได้ที่จัดเก็บภาษี หน่วยงานของท่านมีลูกหนี้ที่ค้างชำระภาษีน้อยลง และจัดเก็บภาษีแต่ละประเภทได้ตรงตามเป้าหมายที่

กำหนดไว้ ตามลำดับ สอดคล้องกับการศึกษาของ ปิยะวดี จินดาโชติ (2559) ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีโรงเรือนในเขตเทศบาลตำบลบางเลน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีนี้นิ่งถึง กระบวนการและความสะดวก มีความแน่นอนและเท่าเทียมกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของ สาคร บุญส่ง (2557) ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า ผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดเก็บภาษีด่าน คือ ความคุ้มค่าของค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษี มีความถูกต้องและครบถ้วนในการจัดเก็บภาษี

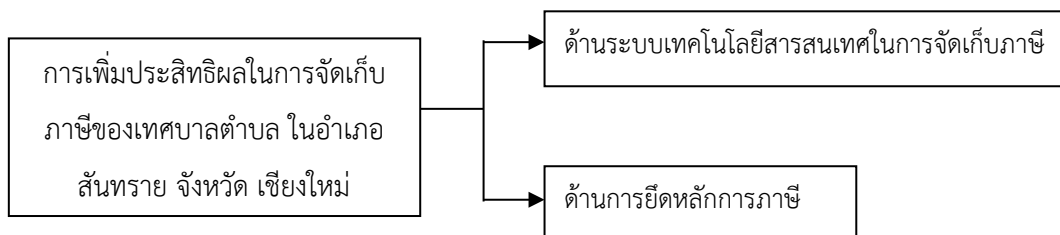
3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบล ในอำเภอ สันทราย จังหวัดเชียงใหม่ คือปัจจัยด้านการยึดหลักการภาษี และด้านนโยบายภาษี มีผลต่อ ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ร้อยละ 30.20 ในขณะที่ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บภาษี ด้านการสื่อสารองค์กร/การ ประชาสัมพันธ์ และ ด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ไม่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี ของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ สอดคล้องกับการศึกษาของ สาคร บุญส่ง (2557) ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างด้านความถูกต้องครบถ้วน ในการจัดเก็บภาษี ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษี และด้านผลลัพธ์ที่ได้จากการ จัดเก็บภาษีของประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดกาญจนบุรี

4. แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลในอำเภอ สันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ควรพัฒนา ปรับปรุง ปัจจัยด้านนโยบายภาษี และปัจจัยด้านการ ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ มากที่สุด โดยแต่ละด้านควรพัฒนา ปรับปรุงดังนี้ 1) ด้านนโยบายภาษี คือ การนำรายได้จากการจัดเก็บภาษีมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่นตามความต้องการของ ประชาชนอย่างคุ้มค่า 2) ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บภาษี คือ การสำรวจความ พร้อมของอุปกรณ์เทคโนโลยีและเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษี อย่างต่อเนื่องและเหมาะสม 3) ด้านการ ยึดหลักการภาษี คือ หลักความเป็นธรรม เทศบาลจัดเก็บภาษีในอัตราที่เป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ และหลักความแน่นอน เทศบาลได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บที่รัดกุมและแน่นอน อาทิ เช่น มีการแจ้งเตือนผู้เสียภาษี มีช่วงเวลาที่ต้องชำระที่ชัดเจน การระบุช่องทาง หรือ สถานที่ต้อง ไปชำระชัดเจน มีการระบุอัตราภาษีที่ต้องชำระชัดเจน มีการระบุโทษที่จะได้รับหากหลีกเลี่ยง

หรือ เสียภาษีล่าช้ากว่ากำหนด เป็นต้น 4) ด้านการสื่อสารองค์กร/การประชาสัมพันธ์ คือ การสื่อสาร หรือประชาสัมพันธ์ความรู้เรื่องภาษี การแจ้งระยะเวลาในการ ชำระภาษีให้ ประชาชนทราบทุกช่องทางการสื่อสาร เช่น สื่อผ่านผู้นำชุมชน สื่อเสียงตามสาย สื่อรถเคลื่อนที่ สื่อออนไลน์ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ระบุว่า เทศบาลควรแจ้งประชาชนเกี่ยวกับการใช้งบประมาณภาษีว่าได้มีการบริหารและพัฒนา ในส่วนใดให้กับประชาชนในท้องถิ่นบ้าง 5) ด้านเจ้าหน้าที่การปฏิบัติงาน คือ จำนวนเจ้าหน้าที่ ภาษีให้มีอย่างเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ระบุว่า ในบางพื้นที่ของเทศบาลเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษีมีจำนวนไม่พอต่อการบริการประชาชน และยังมีเจ้าหน้าที่บางส่วนที่ทำงานทับซ้อนกันในส่วนของการงานทำให้ไม่สามารถให้บริการ ประชาชนได้เต็มที่ และควรให้การสนับสนุนในด้านของการอบรมและให้ความรู้กับเจ้าพนักงาน จัดเก็บภาษี เกี่ยวกับความรู้เรื่องของภาษีความเข้าใจและความถูกต้องของการจัดเก็บภาษี เนื่องจากเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษีบางท่านยังไม่มีความรู้ความเข้าใจที่มากพอสำหรับให้บริการ ประชาชน สอดคล้องกับการศึกษาของ เชาวินทร์ กองผา (2560) ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรค ต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขวาง อำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาระบบการจัดเก็บภาษีควรจัดอบรมเพื่อเพิ่มทักษะและความรู้ความ เข้าใจในด้านกฎหมายเกี่ยวกับภาษีทุกภาษีที่เกี่ยวข้องปัจจัยด้านการจัดเก็บภาษีรายได้ นำแบบ เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากขึ้น จัดส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการอบรมหรือให้มีการ ปฏิบัติงานภาคสนาม และมีการนำระบบสารสนเทศด้านคอมพิวเตอร์เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน การยื่นแบบภาษี เพื่อลดขั้นตอนหรือระยะเวลาในการมาเสียภาษีของประชาชนเพื่อสร้างความ สะดวกสบาย และความรวดเร็วในการยื่นแบบภาษี

6. องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1. แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย

แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ควรพัฒนา ปรับปรุงดังนี้

1. ด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บภาษี คือ การยกระดับงานการจัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพ เทศบาลควรให้ความสำคัญด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บภาษี เพื่อเตรียมความพร้อมต่อการให้บริการสำหรับผู้มาชำระภาษี ทั้งนี้เทศบาลจะต้องพัฒนาและเตรียมในเรื่องของความพร้อมอุปกรณ์เทคโนโลยี รวมถึงเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษีที่ควรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถทางด้านเทคโนโลยี อย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการยึดหลักการภาษี คือ เทศบาลควรกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์รวมทั้งนโยบายในการจัดเก็บภาษีที่คำนึงถึงการยึดหลักการภาษี ที่ต้องพิจารณาถึงสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เพื่อความสอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ เช่น การกำหนดเป้าหมายที่ลดลงเนื่องจาก สถานการณ์โควิด-19 ทำให้กิจการปิดกิจการหรือหยุดการดำเนินการทำให้รายได้การจัดเก็บภาษีในช่วงนี้ลดลง

7. ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจหรือความต้องการของผู้เสียภาษีที่มาใช้บริการจ่ายภาษีเขตเทศบาลตำบลสันทราย ในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาว่าประชาชนที่มาใช้บริการมีความพึงพอใจและความต้องการต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่มากนักน้อยเพียงใด

2. ควรมีการศึกษาในด้านของแรงจูงใจของผู้ที่มาใช้บริการชำระภาษี เพื่อเป็นกลยุทธ์ในการเพิ่มจำนวนผู้มาชำระภาษีให้มากขึ้นและตรงต่อเวลาให้มากที่สุด

3. ควรมีการขยายขอบเขตพื้นที่ในการศึกษา เพื่อนำผลข้อมูลมาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบล

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2563). การรับชำระภาษีท้องถิ่นผ่านระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ของ อปท. (e-LAAS). สืบค้นจาก http://www.dla.go.th/upload/document/type2/2017/9/18793_2_1506330306301.pdf?time=15070946644
73.

- กรมสรรพากร. (2562). ภาษีอากรตามกฎหมาย. สืบค้นจาก <https://www.rd.go.th/5943.html>.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2557). *การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เขาวินทร์ กองผา. (2560). *ปัญหาและอุปสรรคต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขวาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี* (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ณัฐพล ใจจริง, และ กฤษณ์ วงศ์วิเศษธร. (ม.ป.ป). สืบค้นเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2563, จาก วิกิสถานพระปกเกล้า: <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=ข้อบัญญัติท้องถิ่น>
- เทศบาลสันทรายหลวง. (2563). ข้อมูลการจัดเก็บภาษี. สืบค้นจาก <http://sansailuang.go.th/home.php>.
- ปิยะวดี จินดาโชติ. (2559). ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีโรงเรือนในเขตเทศบาลตำบลบางเลน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*, 8(1), 69-74.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2540). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540. สืบค้นจาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/A/040/1.PDF>
- วาสนา เมธารากุล. (2559). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่นของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิงอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี* (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2562). การกระจายภารกิจหน้าที่ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยุคใหม่. สืบค้นจาก <http://www.local.moi.go.th/webst/botfam1.htm>.
- สาคร บุญส่ง. (2557). *ประสิทธิภาพในการจัดเก็บขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต อำเภอท่าวังจังหวัด กาญจนบุรี* (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.